

line po perji, listji in stebelu dihaajo. Če bi rastline v majhen kotič zaprli, bodo zrak, kar ga je v zaprtem kraju, kmalu povžile, potem bodo začele hirati, bodo venele in pomrle. Če ovenjenim zrak spremeniš, bodo spet oživele. Torej rastline ne smejo biti v otišji, da bi se jim zrak spreminjati ne mogel, in zatoorej so jim pohlevni vetrovi jako koristni. Če hočemo, da se bodo rastline dobro ponesle, se mora vse to odpraviti, kar vetrovom brani, do njih priti.

Gospodarske skušnje.

Kako naj se pozimi položijo panjovi v čebelnjaku?

Sploh je navada pri nas — piše neki čebelorejec v „Landw. Salzburger Monatsblätter“ — da so panjovi v čebelnjaku tako položeni, da zadej nekoliko više ležijo, češ, da se v panju nabrana vlaga pri žrelu lože izteka. To pa je po mojih skušnjah napačno v zimskem času zato, ker vlaga pri žrelu lahko zamrzne in se v tako zaprtem panju čebele lahko zadušijo. Že celó malo sreža ali ledú pri žrelu pa je čebelam škodljivo zato, ker morajo čez to zmrzlino se plaziti, kedar o lepem vremenu pozimi iz panja letijo se očedit, kajti za tega del lahko otrpnejo. Moj svet je tedaj ta, naj se panjovi pozimi v čebelnjaku tako položijo, da so na vzad nagnjeni. V zadnjem delu panja nabrana vlaga čebelam nikoli ne škoduje, žrelo pa ostane zmirom suho.

Gospodarske zadeve.

Iz Štajarskega.

* *Državno kobilstvo v Piberu ima nehati.* Ministerstvo poljedelstva v predlogi, zbornici poslancev izročeni, pravi, da veliki stroški tega kobilstva niso v nobeni primeri s tem, kar se ondi žebet rodi, — da tudi kraj ni pripraven za kobilstvo in družega več. — Družba za povzdigo konjereje na Štajarskem pa se ustavlja temu, kar ministerstvo hoče, in je zbornici poslancev 5. dne u. m. izročila prošnjo, naj ne pritrdi prestanku Piberskega kobilstva, kajti če ima to kobilstvo res raznotere pomanjkljivosti, se dadó te odpraviti, — če ministerstvo namerava namesti Piberskega kobilstva troje novih ustanoviti, zadenejo državo še večji stroški, in če se težko konjsko pleme, ki se izreja v Piberu, preseli v Radovec v Galicijo, uniči to blagó, ki se je veliko let v Piberu izrejevalo.

* *Poljske miši delajo na Štajarskem v več krajih toliko škodo, da je glavni odbor družbe kmetijske ukrenil, v natisu poduk razposlati občinam po okrajnih zastopih, kako se ubraniti tej nadlogi, kajti delati je treba tu z združeno močjó. Zato je kmetijska družba naprosila tudi c. kr. okrajna glavarstva, naj na občni prid poljedelstvu podpirajo okrajne zastope. Naznanila je to tudi c. k. deželni vladi in deželnemu odboru, katerega prosi, naj v prihodnjem deželnem zboru dela na to, da se postava od leta 1868. o pokončevanju škodljivih mrčesov raztegne tudi na poljske miši. Deželni odbor je obljubil zadostiti želji družbe kmetijske.*

Ozir po svetu.

Rožna dolina Kazanliška.

Šipka soteska ni le imenitna zavoljo sedanje vojske, ampak pomenljiva je tudi zato, ker je pot v „Rožno dolino“ Kazanliško, ki se po svoji lepoti sme meriti z najlepšimi kraji svetá. Posebno sloví zavoljo svojih rož vrtnic njen del ob podnožji Balkana,

od katerih ima menda imé, ker roža vrtnica (Gartrose) se imenuje tudi šipek, staroslov. šipok, šip'k.

Popotnik, stopivši od severa na rob Šipke soteske, je ves očaran lepote, ki se tu razprostira pred njegovimi očmi. Dolga in široka planjava Kazanliška je prav zemski raj, preprežena po neprevisokih holmcih, ki jo branijo mrzlih vetrov. Tu se vrste rožni vrti z žitnim poljem, med njimi je videti sreberne črte rek in po okov, gozde in gaje orehov in vmes sela z rudečimi strehami. Zemlja obilno povrača vsak trud obdelovalcu. Zrak je napolnjen z vonjavami v pravem pomenu besede, kajti tukaj se prideljuje znana dišava „rožno olje“ (Rosenöl) iz rož. Ta roža (šipek) se ne nahaja, kakor pri nas, le po vrtih ali celó le v posodah, ampak na polji raste, kakor pri nas poljske cvetlice; zavoljo gorkega južnega kraja ne potrebuje nobene posebne skrbi. Ni ga lepšega pogleda memo takega polja; kedar začno rože cvesti, je zrak zavoljo vonjav popolnoma omamljiv za človeka. Po štirikrat na leto obrezujejo meje teh rož, pozimi jih pa pokrijejo z zemljo, da jim ne škoduje mraz. Dne 10. maja se začne bira ali rezanje cvetja na vse zgodaj, predno jih solnce obsije. Rože ne smejo biti še do dobrega razcvetene.

Pripravljanje ali kuhanje olja iz teh rož je glavna obrtnija te doline, posebno po okrajih, ki se zovejo Cirpan, Jopica, Karadža-gora, Kojunska planjava, Eski-Sagra, Jeni-Sagra in Bazardžik. V celi Traciji je 123 krajev, v katerih se to olje prideluje, izmed teh pa 42 samo v Kazanliški dolini. Poprek se ga prideluje na leto po 1650 kil v Traciji, po 850 kil pa samo v Kazanliški dolini. Razpošilja se po vsej Evropi, zlasti na Francoskem in Angleškem ga česarji (frizerji) sila veliko porabijo. Barve je vodene, k večemu rumenkaste, diši tako, da duh postane prijeten še le, kedar se zmane. Cena mu je bila zadnja leta od 185 do 200 gld. av. v. funt. A to tudi ni čuda, kajti za 1 funt olja je treba 3200 funtov rožnih glav. Iz tega je razvidno, kako obširno mora biti polje, po katerem se rože sadé.

Kuhanje rožnega olja je pa prav priprosto; vsak kmet, ki svojih rož ne prodaja fabrikam po mestih, ima kotel za to; tak kotel je iz zacinjene kotlovine, ima pokrov s cevjó ali rivec, ki je napeljan skoz čeber z vodo do steklenice, v kateri se nabira olje. V kotel denejo po 23 funtov rož in okoli 70 funtov vode. Ko to uro časa vre, se dobi dve steklenici (2 litra) destilata. Ta se zopet kuha in dobi se okoli 1½ drame (312 dram je 1 kilo) olja. Jako malo, zato ni se čuditi, da, kakor gori rečeno, en kilo do 200 gld. veljá.

Narodopisne stvari.

Se li dá Turek prestvariti v omikanega človeka?

Se li dá Turek preobraziti v omikanega človeka in ima li Turčija pravico, da se šteje kakor država v družini Evropskih kristijanskih držav, dokler jej veljá koran ter njegove postave kot najviši zakonik v verskih in državnih zadevah? to je dandanes vprašanje, ki ga čujemo od več strani.

Je li Turek sposoben za preobraženje, na to odgovarja najboljše šest stoletij, odkar je Evropa Turka spoznala, — odgovarja tudi stanje Turčije in njenih pokrajin.

Šest sto let so gospodarili Turki po Evropi neomejeno, kakor se jim je ljubilo. Naropani zakladi kristijanskih držav so polnili njih blagajnice. Na stotisoče